Ч. 61 і 62. Чернівції, субота, дня 24. червня (6. липня) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниції 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Румунїзаторска льоґіка.

Під заголовком Situaţiunea розписуєсь волоска „Gazeta Bucovinei“ над теперішним положенем Волохів на Буковинї в свій, знаний вже, односторонний спосіб; порівнує єго з положенем Русинів і Нїмців в краю, і висновує що до Русинів просто чудацкі погляди. Жадають від нас Волохів, каже „G. B.“, щоб ми спокійно і терпеливого заховували ся, а всї потреби наші будуть заспокоєні. І наші посли підпирали правительство в самій річи так в соймі як і в радї державній, але успіхи з того ось такі: конґрес церковний відложений „ad graecas calendas“; основане висчих кляс ґімназияльних волоских в Сучаві несповнене до нинї; запомога для інтернату дївочого волоского застрягла; отворенє школи промислової у Кімполунзї тримає ся в завішеню; волоскі школи остають під гнетом гольских інспекторів; *родичів силують н. пр. в Михальчу записувати дїтий на руске* (!); що найважнїйших волоских урядників переслїдують н. пр. покійного проф. Штефуряка, професора Маріяна; других поминають без причини при іменованях; а адміністратора парохії св. Параскеви в Чернівцях просто „гонять“; бідному студентови Стефанови Шесанови відмовляють запомоги із прав. релїґ. фонду; впроваджувати волоску мову в письмі по громадских урядах в селах волоских заказують старости.

Хто не знає близше обставин на Буковинї, той міг би на підставі от-сеї лїсти незаспокоєних бажань і кривд волоского народу подумати, що Волохи справдї не лише не мають жадних прав народних, але й гноблені і переслїдувані у нас гірше жидів в Румунїї, гірше Русинів в православній церкві на Буковинї і в соймі. Тимчасом стоїть справа троха инакше. Може опріч однїської точки, в котрій вказує ся на перепони при впроваджуваню волоскої мови яко мови ділової по декотрих волоских селах, можна о всїх тих других жалобах і закидах сказати, що „*скаржить ся дитина, що єї бито, але не каже за що*“, а плач „G. B.“ мов би хтось силував родичів в Михальчу (очивидно волоских, хоть не каже того виразно „G. B.“) записувати свої дїти на руске, можна отверто назвати безличностію тої ґазети, *бо сконстатовано через школьну Раду краєву, що в михалецкій школї нема анї одноі волоскої дитини!* Коли возьмем лиш от-сей оден без підстави наведений факт на увагу, то можна подумати, скілько рациї мають всї ті иньші нарікання і скарги волоскої ґазети. Ми з нашої сторони можемо лиш тілько сказати, що о скілько ми поінформовані дотично причин наведеного поминеня при авансї і гноблення поодиноких осіб волоских, то не то що нема ніякої причини скаржити ся на нікого, але найрозумнїйше було би не витягати таких не коньче приятно воняючих справ на верх. В рештї можна-б сказати, що не наше дїло вторкати ся в окремішні справи Волохів. Та дійстно й не займали-б ми ся тим, що там Волохи мають з правительством або з ким инчим, коли-б тоті нарікання і жадання їх ґазети не були часто чистими напастями на Русинів, як от і в сїм разї. Начисливши цїлу купу наведених „кривд, жалоб і бажань“, каже в кінци „G. B.“: „Тепер придивім ся ми як (супроти наших наведених кривд і т. д.) стоять Русини? *За починком правительства* (!) *має бути* (!) отворена ґімназия руска в Чернівцях“. Чому, питає „G. B.“, не в Кіцмани або в Вижници, чому саме в Чернівцях, *в самій кости волоскій* (!), та чому не постаралось правительство вже хоть о те, аби й волоска ґімназия була отворена разом з рускою?! Також хоче правительство, каже „G. B.“ подїлити інститут теольоґічний на два віддїли, оден руский а другий волоский; так само думає і підготовлює правительство подїл диецезиї на руску і волоску часть. „Чи може-ж вже сягати дальше шовінїзм національний?“ — питає „G. B.“ Дальше, каже, дістали Русини одного сьвітника школьного, одного окремого референта для шкіл народних руских. *Отаке, каже, видиш, положенє Русинів!!!* Ну, яке-ж оно, то завидне положенє Русинів буковиньских? Приглянь-

---

2)

ПОНАД ДНЇСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

II.

Він був грубий, високий з сивим уже волосєм і мав добродушний вираз лиця.

— А де ви так довго забавились? — запитав Марию.

— Ми, татку, зробили нову знакомість, але те коштувало нас не мало труду, доки ми пана Мартинова переконали, що ви певне схочете єму за услугу для мене подякувати. Отсе пан Мартинів, що спас мене від утопленя в потоцї, а се мій батько, що вам вдячний за се — представляла Мария.

Лїсковский подав Орестови руку з виразом непевности на лици: — Ви виратували мою доньку з води? — запитав.

— Панна Мария привязують до такої дрібницї, як моя услуга, за много ваги — відповів Орест усьміхаючись.

— Дрібниця! — підхопила Мария. — То ви моє житє так маловажите?

— Борони Боже! я не маловажу, але вам не грозила ніяка небезпечність — сказав Орест. — Пригода була така: — почав оповідати Лїсковскому — панна Мария поховзнулась і була би упала в потік, а я до тої купелї не допустив.

— Дякую вам за се — сказав Лїсковский — і прошу близше. В хатї чекає моя жінка з підвечірком.

Увійшли на широке подвірє, обведене докола господарскими будинками. З боку стояв досить просторий дім, перед ним красував ся гарний зїльник. На цїлім обійстю був як найбільший лад, так і видко було, що господарство знаходило ся в добрих руках.

Мария повела своїх гостий через зїльник до хати. В зїльнику пишались між иньшими цьвітами чудові рожі.

— Панно Марие — сказав Орест — знаєте, о що я вас буду просити? Коли я вам, як ви кажете, зробив таку велику услугу, то прошу менї дати в нагороду рожу з вашого зїльника.

Мария підійшла до рожевого корча, зірвала пишну червону рожу і хотїла єму передати.

— О нї, так не йде — сказали разом Галицкий і Емілія, — в нагороду мусиш ти рожу сама припняти.

— Чи ви сего бажаєте? — запитала Мария Ореста.

— Коли другі так кажуть, то чей же я не від того — відповів сьміючись хлопець.

— Так таки належить ся — додав Лїсковский — памятаю, що ще в молодих лїтах читав я, як давні дами припинали лицарям рожі в нагороду.

Мария зближилась до Ореста і підняла руку з рожею. Припнявши єму рожу до сурдута, глянула на молодого хлопця. Дивний вираз, з яким він дививсь на ню, заклопотав єї, она почервонїла і єї руки легко затремтїли.

Побачивши се, Орест почервонїв і сам, а єго серце забило ся сильнїйше в грудях.

— Коли ви, пане добродїю, знаєте, як давні дами нагороджували лицарів — звернув ся Орест до Лїсковского — то мусите також знати, як лицарі дамам дякували; отже і я в той спосіб подякую — при тих словах притягнув руку Мариї до своїх уст і сердечно поцїлував.

Всї засьміяли ся на се, лише Денис стояв тихо, понуривши в землю очи.

— Ходїм уже раз до хати — сказала Мария цїла червона як та рожа, що єї дала Орестови.

Увійшовши в першу комнату, гостї зачули, що і в прилягаючій хтось знаходить ся. Мария отворила двері до тої комнати і попросила го-

мо ся тим величезним здобуткам за почином (!) правительства близше.

Русинам *мають ся отворити* (!) рускі паралельки в Чернівцях, у самій волоскій кости! *Отже мають ся ще лиш отворити.* Они вже отвирають ся через 25 літ, наколи Волохи волоскі паралельки в Сучаві вже десятки літ дійсно мають. Що до волоскої кости, в нутрі котрої мала-б руска ґімназия бути основана, то не перечимо, що би ту де не було волоских костий у Чернівцях, але тіла живого волоского находить ся тут дуже мало. За то всї се добре знають, що Чернівцї окружають милями з усіх боків самі рускі села. Бо щоби села Чернавка, Михальче, Кучурів великий, Чагор і т. д. мали бути волоскими селами, так грубо з правдою обминутись може хиба румунїзаторска загорілість. Дуже пече „G. B.“ то, що мала би отворити ся руска ґімназия власне у Чернівцях, а не у Вижници або в Кіцмани. Так само могли-б ми дивувати ся і питати ся, чому отворено волоскі паралельки як раз в Сучаві, а не у більше волоских містах, як н. пр. в Дорнї, або в Калафіндештах, але в містї, де на 10.221 душ жиє лише 2417 Волохів, наколи Чернівцї замешкує 10.400 Русинів, котрі самі вже в силї заповнити руску ґімназию. Як вже на таке виходить, що Чернівцї не в рускій околици а в самій волоскій кости, і мала-б бути руска ґімназия тут небезпечно для Волохів, то таким самим правом можуть Русини нарікати на волоску ґімназию у Сучаві, де також в самім містї і в сучавскім окрузї жиє 10.059 Русинів, на 34.078 Волохів.

Дальше *мають дістати* (!) Русини руску теольоґію і руску дієцезию. Те все Волохи *вже таки мають* десятками років! Русини, каже, дістали *одного* совітника у шкільній радї краєвій! А що Волохи *там мають 5 совітників* вже десятки років, про те й не споминає G. B., те не шкодить Русинам нічого, лиш той один Русин, той есть волоским нещастем! Нещастє велике також стало ся, що іменовано одного референта для народних шкіл руских, *котрий не має слова у радї*, але що Волох совітник Ісопескул також є інспектором волоских шкіл *і членом шкільної ради*, де реферує у відповідних справах, се не значить у G. B. нічого; їй на перешкодї один Русин в краєвій радї шкільній.

Отсе всї ті „здобутки“ Русинів; більше „G. B.“ не могла вичислити.

Що за помочию Алезанїого перетворили Волохи православну дієцезию у волоску метрополїю, з чисто волоскою конcисториєю, що за помочию Алезанїого верховодять Волохи у соймі і в видїлї краєвім, що над рускими школами черновецкого, сторожинецкого і серетского округа панують інспектори Волохи, Ianchoschi, Popovici і Padure, що як самі признають ся, по руски навіть писати не вміють, о тім мовчить G. B. так, як би їй памяти не стало. Тай все те, що Русини „дістали“ або „мають дістати“ все те виходить із „*інїциятиви правительства*“! Що о руску ґімназию Русини добивають ся сотками петиций вже *через 25 літ*, що Русини рік-річно виказують хиби у православній епархії, вказують на безчисленні надужитя волоских сьвящеників у церкві і школї, та неустанно домагають ся усуненя сих хоробливих відносин у прав. дієцезиї, сего G. B. не чує, не бачить, не знає й не хоче знати. Коли-ж таки раз Русини дібють ся якого свого права і правительство сповнить справедливі деякі бажаня Русинів, не відбираючи і не уймаючи Волохам нічого, то стане ся се все за „*інїциятивою guvernului*“! Але припустім на приклад, що оно так є, як G. B. пише, що Русини не потребують і не домагають ся нї рускої ґімназиї, нї рускої теольоґії, нї руских сьвящеників, нї руских послів, нї руских інспекторів або совітників у шкільній радї, а все те накидало-б нам правительство (guvernul), або як каже G. B., приходило Русинам за ініциятивою guvernului, то чинило-б то правительство нічо иньше, як свою повинність супротив Русинів і їх потреб, так само, як се вчинило оно вже давно в наведених повисше справах супротив Волохів, Бо яким же иньшим способом дістали н. пр. Волохи всї ті вперед наведені здобутки? Чи може бунтами, напором; *против волї* правительства і з власної сили? Ба, вже борше можна припустити, що Волохам дістав ся зза особистої симпатиї і *інїциятиви президентів Алезанїого і Кравса* неоден здобуток, може навіть против сьвідомости центрального правительства, от як теперішна перевага Волохів у соймі, у видїлї краєвім, у правосл. церкві і т. д., коли тимчасом Русини всякий здобуток у правительства добувають, не мов з каменя, неустанною довголїтною працею.

Вкінци на оборону своєї загорілости вивела G. B. ще один доказ, а именно мниме право посїданя, задля котрого Русини буцїм то не мають уже нїякого права нї до православної теольоґії, нї до школи, нї до церкви — нї до всего того, що Волохи захопили в руки. При такій чуднїй льоґіцї Волохи повинні оправдувати кождого злодія, що украдену річ переховував у себе спокійно довший час. Відобранє єму сеї річи було-би нарушенєм его стану посїданя. І дивно ще притім се, що коли G. B. розуміє право посїданя так, що не можна нікому нічого такого дати, чого він не має, а другий вже має, то яким чином домагають ся Волохи все то осягнути, чого они доси не мають, а другі вже давно посїдають? Здає ся на підставі пословиці: „що попови вільно, то дякови засї!“ Здає ся, що „G. B.“ збила ся вже зовсїм з простої дороги, і жиє очивидно у тій манїї, що Буковина не підлягає конституцийним законам австрийским, або що Руси-

---

стий туди до гостинної і сеся була досить простора, але мов би трохи темна; стїни були витапетовані синїми тапетами, на них висїло двоє великих зеркал і три образи в золотих рамах. На вікнах були понавішувані білі тоненькі занавіси. В однім кутї стояла канапа з оріхового дерева, обтягнена синьою материєю, перед нею стояв столик дуже майстерної роботи, наокруг него ґрупувались синї фотелї. В другім кутї стояв фортепян.

На канапі сиділа не молода вже женщина, а коло неї на фотелю панї дому. В кутї коло фортепяна стояла молода панна і перебирала ноти. Побачивши вступаюче в комнату товариство спустила голову в долину і чекала, аж прийде черга повитаня до неї.

— Мамцю, представляю вам пана Мартинова, правника — почала Мария, — се моя мати, се панї, а се панна Горецка, жена й донька нашого сьвященика.

Всї поклонили ся й попросили прибувших сїдати. Доматорка віддалила ся до кухнї, кажучи Мариї накривати до підвечірку.

Орест сїв коло панни Горецкої і почав з нею розмову. Панна Горецка не була гарна собою, єї блїдаво-чорняве лице, великі, випуклі чорні очи, широкі, надуті губи й непропорціональний ніс не становили красної цїлости. До того мала вираз і міну гордости. Розмовляючи старала ся бути приязною і розумною.

Орест оповідав їй, яке миле враженє зробили на него народні строї паннів.

— А я не люблю народного строю, він менї дуже не подобає ся, менї здає ся, що колиз би я вбрала ся по народному, то всї мужики були би зі мною за „пан-брат.“

— То менї дивно, що ви, зрісши на селї, не любите народу і погорджаєте ним — сказав Орест.

— О! перепрашаю, я на селї не зросла; в містї моя колиска стояла, в містї я зросла й виховала ся, аж перед двома роками забаглось таткови на село межи мужиків — сказала панна Горецка.

— То ви не любите сїльского житя? запитав Орест трохи іронїчно.

— Не знаю, хто єго може любити? Тут так нудно, що як би не книжки та не мій фортепян, то я би з нудоти хорувала.

— Вмене є сестра, що жиє также на селї, також читає книжки, тілько на фортепянї не грає, але я ще нїколи не чув, щоби она скаржила ся на нудьгу — сказав Орест навмисне.

— Hier hört alles auf! Щож она робить? Панна Горецка не говорила добре по руски, хоть була Русинкою; коли їй не доставало руских слів, то позичала собі їх з нїмецкого, як у нас майже всї панни роблять, що з батьками та з матерями розмавляють по нїмецки і тому не мають рідної мови в уживаню.

— Займає ся просьвітою сїльских дївчат, учить їх читати, шити, вишивати, паньчохи плести, ба навіть корунки робити — і то все з власної волї, щоби тілько бути для народа хоч троха пожиточною — відповів Орест на єї слова.

— Mutter, hören Sie es? I она може так мужиками призвичаїти ся?

— Чому нї, она тримає ся тої засади, що не треба того цуратись, з кого жиє ся. Врештою она, як і я, любимо нарід, єго мову, піснї, звичаї і обичаї — сказав Орест з притиском.

Панна Горецка закусила зуби. Сей „Galizianer“ сьмів їй імпонувати, та ще якими річами? Такими, що їй нїколи й не снили ся. Она замовкла, не знаючи, що відповісти.

— Се від вашої сестри дуже красно, що она так народом займає ся — сказала панї Горецка. — Я нераз чула, що в Галичинї нарід сьвітлїйший як у нас, і борше горне ся до інтелїґенциї.

— Нарід всюди однакий, панї добродійко— відповів Галицкий — се я знаю з досьвіду; він всюди добрий, лиш се від інтелїґенциї залежить, як она до него відносить ся. Сприяє інтелїґенция народови, то й він їй тою самою монетою відплачує ся.

— Але се звістна річ, що наш мужик невдячний, то й не варто ним займати ся — сказав Денис.

— Се вже не раз і не два я чув — обізвав ся Лїсковский — але все не розумію, якої то вдячности хоче інтелїґенция від народу. Тай за що властиво він має бути їй вдячним? От удармо ся в груди тай скажім собі правду, хто невдячний? Ми — інтелїґенция, бо нарід без нас обійшов би ся, а ми без него нї.

Орест не міг стримати ся; встав з місця і приступив до Лїсковского та стиснув горячо єго руку.

— Прийміть мою щиру подяку за сї слова — сказав зворушеним голосом.

ни виняті зпід тих конституцийних прав і віддані на поталу волоским боярам!

Красна ся статя G. B., нема що казати, така красна і розумна, що гадав би хто: щось більше ограниченого і злобного не найшов би вже і в *Бук. Вѣдомостяхъ.* Тимчасом G. B. в слїдуючім своїм числї ще щось чуднїйше написала: оповістила нараз Волохам, що цїле нещастє Волохів на Буковинї, то — ну, хто? — *Волян і Тимїньский!* Каже: ми гадали, що союз з Воляном і Тимїньским принесе для нашого народу великі користи, що із-за Воляна і Тимїньского ми зможемо між Русинами після вподоби господарити, а тимчасом Стоцкий і Пігуляк бороздять нам у нашій романїзацийній роботї, а ми їм не можем навіть в соймі відповісти так як годить ся, іменно що ми не романїзуємо руских шкіл, як в Михальчу, Корчештах, Роґожештах, в Чорнавцї, Кучурові і т. д. і не зроманїзували ще всїх церков на Буковинї, бо так, каже, спутали нам і ноги і руки і язик ті наші союзники Волян і Тимїньский!... Они, каже, перехитрили волоских послів, хоч ми мали надію їх перехитрити.. „Союз наш з Воляном і Тимїньским приносить як найбільший хосен — Русинам!“

Се все стоїть чорно на білім в чч 47 і 48 Gazet-и Bucovinei... Там також розказана глубока теория, що сусїди не можуть з собою инакше жити, тілько у вічних нападах один на другого, мусять вічно собі межу переорювати, сварити ся і бити ся... Права і закони, що уладжують сусїдскі відносини, для G. B. не істнують.

Допись з Відня.

(Уступлене д-ра Пленера з ради державної. Роздор в нїмецкій лївици парляментарній. З молодоческого табору. Клюб хорватско-словіньский).

Відень, 3. червня 1895.

Найважнїйшою подїєю дня єсть безперечно зложенє мандату посольского до ради державної через д-ра Пленера. Під конець вчерашного засїданя палати відчитав президент Хлюмецкий лякопїчне письмо, адресоване до президиї палати посольскої, сеї основи: „Екцеленцие, маю честь подати до Вашої відомости, що складаю мандат посольский.“

Якаж причина, що бувший довголїтний провідник лївицї нїмецкої і недавний мінїстер фінансів усунув ся з поля полїтичного? Пленер поясняє причину уступленя свого в письмі до презеса торговельної палати в Хебі, звідки державмандат посольский від 1873 р. Письмо се, рівнож коротке, звучить: „Теперішна неудача зложеня коалїциї з елементів умірковапих, за чим я від півтора року побивав ся, склоняє мене зложити мандат посольский до ради державної.“ Словам тим треба дати повну віру. І хотя вже в нинїшних дневниках віденьских находимо богато иньших причин, які мали Пленера спонукати до зложеня мандату, то ми таки не в праві инакше пояснювати собі поступок Пленера, як дійсно тим, що коалїция умірковапих сторонництв в радї державній розпала ся. Я доносив вам вже перед кількома днями, що в нїдрі лївицї нїмецкої повстав роздор і що там однї стануди в обоpoнї Пленера і єго умірковапих поглядів на справу цїлейску, і що другі в поглядах своїх клонять ся більше в сторону нїмецких нацїоналів, завзятущих ворогів всего Славяньства. Отже-ж і оправдалась та вість вповни; виходить з того, що в клюбі лївицї нїмецкої взяли верх шовінїсти, що і склонило Пленера до уступленя з поля полїтичного. Здає ся, що на будуче треба буде вже числити ся з фактом, що лївиця нїмецка не приступить до нїякої нової коалїциї а почне вести полїтику вільної руки. Рішучим моментом буде голосованє над позициєю цїлейскою Упаде ся позиция, то лївиця зблизить ся назад до клюбу Гогенварта і Поляків. Перейде згадана позиция — що єсть річию майже певною — то лївиця усуне ся на бік, а клюби ради державної будуть мусїли заходитись коло зложеня нової тривалої більшости парляментарної з всїх других сторонництв, з виключенєм лїбералів нїмецких. Такі комбінациї виринають тут на місци. Покіщо, єсть річию певною, що на уступленю Пленера найбільше потерпить знов лївиця, позаяк Пленер був доси душею єї по смерти Гербста і він один причинив ся до того, що лївиця від трох років заняла поважне становище в палатї посольскій. Він випровадив єї з опозициї, в котру попала була лївиця в ерї ґр. Таффого, а котра то опозиция, як провірили самі-ж Нїмцї, нанесла їм більше шкоди нїж хісна. В часї 14-лїтної опозициї Нїмцї втратили дуже богато не лиш в користь Чехів, Словінцїв і Італїянцїв, але втратили і давне становище своє австрийске Нинї лївиця стане сторонництвом чисто-нацiональним. Пленер відай передвидів се і яко патріот австрийский рішив ся не брати на дальше участи в полїтицї, котра Нїмцям зможе принести відай більше шкоди як користий.

Другим важним проявом єсть факт, що в таборі молодоческім закроїлось також на малий роздор. І там відрізнились елементи умірковапі від елементів більше радикальних. Послїдні згромадились біля особи Вашатого і здає ся наміряють і на дальше не сходити зі становища обструкцийного. До сего табору належать межи иньшими посли Сокол, Пурґгарт, Бржезновский, Шаманек і ще дехто. Більшість зібралась коло д-ра Герольда і наколи можна догадувати ся, то ті умірковапі елементи можуть з всею легкостию увійти в склад будучої більшости парляментарної.

Про Словінцїв-опозиционїстів, що перед двома роками виступили з клюбу Гогенварта, доносив я вам, що они зблизились назад до консерватистів, хоч ще формально не вступили назад до клюбу Гогенварта. Полїтика умірковапого пос. Клюна (Словінця) взяла верх над полїтикою Ферияпчіча (Словінця-опозиционїста). Роздвоєний клюб хорватско-словіньский зілле сяимовірпо назад в одну цїлість і скріпить через те значінє і вагу клюбу ґр. Гогенварта.

Яка тому цїль?

(Допись зі Станїславова).

Станїславівскі дописуватель і інформатори новокурсних орґанів — сказано в 134-ім числї *„Дѣла“* — так щиро запопадають ся коло „підвигненя“ Русинів, що навіть до „піддержаня“ економічних, неутральних институций руских беруть ся як вже не напастями явними, то бодай „дюґами“. „Дюґ“ сей видко, на думку *Дѣла* в тім, що новокурсні орґани накинули ся на станїславівске товариство задаткове. Товариство се — сказано в *Дѣлѣ* — засноване з ініциятиви філїї „Просьвіти“ — розвиває ся як найправильнїйше і при повній згодї в зарядї. Дирекцию мають народовцї, рада надзираюча сходить ся правильно на засїданя під проводом д-ра Бучиньского і полагоджує банкові справи згідно і сумирно, маючи на оцї тілько розвій товариства задаткового (а добро селян нї? —*ред.*), а партийних спорів нїхто не викликує, бо всї однодушно без дискусиї згодили ся на найчистійший язик руский в статутї, в діловодстві і т. д.

Панї Горецка усьміхнула ся на те так, мов би їй хто оцту до уст наляв, єї донька дивила ся в бік, а Денис насупив брови.

Мария перервала сю для них прикру хвилю запрошенєм до підвечірку.

Коло смачної каги розмавляли вже веселїйше. Орест сказав, що мусить зараз збирати ся, бо має ще не коротку дорогу перед собою, але Галицкий на те відповів, що він буде їхати по при Орестове село, то возьме єго з собою, але вперед ще трохи побавлять ся. Денис кинув на Галицкого немилий погляд, але робив ся, що не чує їх бесїди.

По підвечірку попросив Орест панну Горецку заграти на фортепянї, єму хотїло ся страх з Мариєю поговорити, а ту сеся панна все до їх розмови мішала ся.

Панна Горецка сїла за фортепян і почала грати якусь дуже голосну пєсу. Граючи, она підкидала ся на фотелю, топала ногами, кивала головою, що дуже комічно виглядало. Орест слухав з початку уважно єї гри, але не міг розібрати, що она таке грає, обернув ся до Мариї і почав з нею весело балакати.

Скінчивши грати панна Горецка розвернулась на фотелю, мов би очікувала похвали. Орест се зауважав і почав плескати в руки, дякуючи їй за тую приємність, яку єму єї гра справила. „А котру я дуже мало чув“, подумав собі.

Осьмілена такою похвалою почала панна Ольга другий ще голоснїйший твір. Орест не слухав навіть початку, але продовжав дальше урвану бесїду.

— Тепер просїть панну Марию, най нам засьпіває народних пісень — сказав Галицкий як Ольга скінчила грати і встала від фортепяну — я ще з роду не чув, щоби хто так гарно сьпівав народні піснї, як панна Мария.“

— Чи се правда, що ви сьпіваєте народні піснї, — сказав Орест втїшно, прошу бодай о одну.

— Ей, то вже Володимир вигадав, що я дуже красно сьпіваю; зараз переконаєте ся, як я сьпіваю — відповіла Мария і вставши пішла до фортепяну. Розляглись перші акорди прилюдиї і зараз полилась звучна нїжна пісня з Мариїних уст:

„Ой ти дївчино, ти червона вишня,
Чому ти з вечера до мене не вийшла?“
— Ой як же, милий, до тя виходити,
Та не спять вороги, будуть нас судити.“
„Та най они судять, тай на безголовя,
Я тя любю, моя мила, як своє здоровя.
Я тя, мила, любю, любити тя буду,
Доки мене, доки тебе, я тя не забуду.
А хоть тя забуду, то тя нагадаю,
Ах Боже мій милосерний! яку милу маю.“

Мария сьпівала прекрасно, єї мягкий голос розходив ся по комнатї і зворушував мимоволї серця слухачів.

При строфі:

„Я тя мила любю, любити тя буду,
Доки мене, доки тебе, я тя не забуду,“

забило ся серце в Ореста; він подивив ся на гарне лице дївчини й почув, що якась незнакома єму до тепер сила опанувала єго. Єму здавало ся кожде тепер вимовлене слово обидою того впливу, яке на него Мариїн сьпів зробив.

— Як вам сеся пісня подобає ся? — запитала в него Ольга.

Се питачє збудило єго знов до теперішности.

— Я не знаю сего сказати, бо моя душа полинула з тим сьпівом далеко в невидимі сьвіти — відповів Орест тяжко зітхнувши.

— О, то ви мусите бути великий Schwärmer, коли така einfaches мужицка пісня може вас так aufregen — сказала Ольга, дивлячись єму кокетливо в очи, сподїваючись почути ще яку похвалу за свою не просту гру.

Але Орест мовчав і вслухував ся в мельодию другої піснї, яку Мария на просьбу Галицкого почала сьпівати.

Ольга пересїла ся до матери і обі почали, розуміє ся в нїмецкім язицї, висьмівати той напрям нацiональний, до якого Орест признавав ся.

Мария сьпівала ще часок, потім грала Емілїя і так перейшов час до вечері. Надійшов ще й панотець Горецкий, з сердечностию подав руку Орестови, що єму представив ся, і просив єго коло себе сїдати до вечері. Але Орест звиняв ся тим, що ще дами не позасїдали і старав ся вибрати собі місце найдальше від Ольги, а найблизше коло Мариї. Се єму якось удало ся і він через цїлий час вечері з нею розмовляв, розпитуючись, де она таких красних народних пісень навчила ся, та хвалячи єї, що она їх сьпіває, бо другі панни встидають ся всего, що народне.

О що-ж ходить новокурсним орґанам і їх інформаторам? — питає ся дальше *Дѣло*.— Очевидно ходить їм о те, що товариство задаткове заложено — як они кплять ся — „спільними силами“, се-б то — після вузкоглядности їх — наступило „примирене“. Коли-ж то — най буде — і „примиренем“ назвемо, то чи-ж всї Русини, котрим дійстно ходить о підвигнене нашого народу і тим самим нашої самостійної національности, не накликують все до такого „примиреня“, до такої роботи „спільними силами“ в „Дністрі“, в „Народній Торговли“, в різних спілках, в піддержуваню руско-народного театру — і т. д.?!

Длячого-ж се, що деїнде добре, має зараз бути зле в товаристві задатковім в в Станіславові? Чи зараз рити під товариством за-для того, що деякі Русини, зачислювані до „твердих“, приступили до товариства і підпирають его своїми фондами, не жадаючи від народовців нїяких уступств незгідних з сутию народовців? В економічній роботі чей-же трудно уважати на етикету на чолї наліплену або ким иншим начіплену, але треба дивити ся на реальну щиру охоту служити своїм трудом і грошем руско-народній справі.

Яка-ж отже ціль того рода писанин новокурсних орґанів: чи служити тим способом добрій рускій справі і еї підпирати, чи може радше показати себе: ось ми „заслугуємось“?...

Так означує *Дѣло* ціль дописий зі Станіславова в „новокурсних“ часописях, значить, головно в *Буковинї*. На те і ми спитали-б *Дѣло*, яку оно ціль має в тім, що справу заснованя товариства задаткового в Станіславові представляє так односторонно і невірно? Що се товариство не можна вважати неутральним, сьвідчить о тім історія его заснованя, котру треба знати, щоби зрозуміти ціль *Дѣла* і его інформаторів.

Філія „Просьвіти“ в Станіславові старала ся заснувати касу задаткову і щадничу. Суд окружний задля якихсь неформальностий не хотів зареєструвати сеї каси. Тодї ті сямі люди, котрим філія „Просьвіти“ поручила переведене в житє каси задаткової і щадничої, не здавши справозданя перед комітентами, завязали иньший банк, звязковий. До того завязаня нарочно не кликано прихильників п. Барвінського (сказав се один з теперішних директорів банку, др. Мандичевский перед о, Шепаровичем, котрий свое поминене при завязуваню банку особисто у него реклямував) — а до тих прихильників п. Барвінського зачислили основателї банку — голову філії „Просьвіти“, і других виділових а навіть одного виділового, призначеного на директора, і иньших.. Всїх їх поминено. Отже яким чолом може „Дѣло“ тепер казати, що станіславівске руске тов. задаткове повстало з ініцпятиви „Просьвіти“, коли основателї в той спосіб поступили собі з виділом філії Просьвіти! А як же та річ що представить ся, коли ми скажемо, що ті виділові філії здекляровали свої уділи до каси щадничої, а в части й уплатили їх, а проте їх поминено! Поступовано ту справді безпартийно? єсть се товариство задаткове неутральним?...

А тепер просимо розважити таку обставину. Не принимають народовції до комітету, основуючого банк, „Барвінчуків“, хоч кажуть і присягають ся — як ось в *Дѣлѣ* — що они в таких справах безпартийні, але за те принимають з чистою совістию „Русинів, зачислюваних до твердих“ (хиба они дійстно не суть москвофілами, тілько їх „зачисляють“ до твердих?!). Єсть то справедливість? Сказано, що ті москвофіли не жадали нїяких уступств, незгідних з сутию пародовства. Але ми би таки раді знати яких уступств, згідних з сутию народовства, они жадали, щоби і ми могли сказати свою думку про ті уступства. *Дѣло* не згадує про них, але деякі з них ми таки бачимо, а іменно 1. примиретельну правопись в банку, а відтак 2., що втягнено політичні мотиви до заснованя банку, поминаючи тих, котрих — не знати. чи народовції чи самі тверді — зачислили до Прихильників Барвінського, значить до таких, що мають парушувати суть народовства... От вам широкоглядні політики!...

Що-до самої пожиточности станіславівского товариства задаткового, котре — як шумно каже *Дѣло* — має служити руско-народній справі, і в тій цїли позичає на $8^{0}/_{0}$ і $2^{0}/_{0}$ проволоки (не вчисляючи значних коштів нотаріяльних), то богато Русинів, що живуть посеред селян, уважають дїяльність подібних банків погубною для хліборобів і зовсім годять ся з автором розвідки в ч. 53-ім Буковини п. з. „Сгосунки кредитові хліборобів.“ Подібні банки звязкові, як сей у Станіславові, повинні обмежати свою дїяльність головно на міста і сільску штелїґенцію, що можуть платити більші відсотки, а селян в свою братню опіку не повинні брати. Мотив сей довірочний, що „красше, нехай свій дере, як чужий“, — для руско-народної справи не приносить нїякого хісна і за сю фірму рускости не годить ся скривати зовсім звичайні „ґешефти“. Вже на пр. иньші рускі баночки, як в Стрию і в Бережанах, беруть від позичок меньші відсотки, як наш банк.

„Новокурсники“ не писали би о таких банках, не болїло-б їх таке примирене спільних сил, коли-б по перше не поступовано з ними в такий крайно несправедливий спосіб а при тім заслонювано себе неутральностию, а по друге, коли-б мали те пересьвідчене, що такий банк, як тутешний, справді послужить руско-пародній справі. „Товариство розвиває ся як найправильнїйше і при повній згоді в заряді“ — сказано в *Дѣлѣ*. То ще зовсім мала прислуга для загалу, коли банк розвиває ся; річ не в тім, щоби він мав як найбільші зиски, тілько в тім, щоби тим люд бідний, котрого ущасливлють банками, мав справді з того хосен. Найсмутнїйша річ буде, коли великий розцьвіт банків. скінчить ся ще більшим передовженем селян.

Тоді хто знає, чи поминене „Барвінчуків“ при заснованю тих банків не поможе тим Барвінчукам колись в очах люду.

Яка-ж отже ціль того рода писанин опозиційного орґану: чи служити тим способом добрій рускій справі і еї підпирати, чи може радше боронити всїх опозиціоністів політичних лише задля їх опозиції?

Хто тут вузкоглядний, хто справді „рие“ під народом, як висловлює ся *Дѣло*, маючи видко уличний словар під руками?...

Промова барона Юрия Василька.

Барон Василько чотирьох синів мав; прийшлось вмирати, всїх їх зібрав і каже: „Ти маєш бути президентом Буковини, а ти капітаном краєвим, ти митрополитом православним, а ти знов бриґадиром на Буковинї.“ І розійшли ся сини, той до войска, той до семинарії, той у службу правительственну, а барон став послом до ради державної. Не знаємо, як колись Буковинцям буде жити ся під панованєм династії Васильків, але тепер поки-що нам зовсім перед нею не страшно. А не страшно нам н. пр. перед бароном Юрием тому, бо хоч він ростом велит, але розумом — ще студент — з ґімназиї. Виступив два рази в раді державній і все постарав ся о зле сьвідоцтво для себе... Раз хвалив ся, що его рід сягає до 15-ого віка на Буковині, а другий раз всїв на коника льояльности супротив Австрії, щоби боронити нельояльне поступоване студентів черновецкого університету, Волохів, перед „несправедливими“ професорами університету.

Годі нам довго розписувати ся о тім парляментарнім дебюті барона Юрия Василька, бо в тім виступі пробиває ся зовсім така сама льоґіка румунізаторска, про яку ми нині говоримо на иньшім місци. але коротко скажемо, що пан барон грубо скомпромітував ся.

За участь судентів Волохів з Чернівців в

Дівчина відповідала, що в їх сусїда є донька, від котрої она всїх пісень навчила ся, а що батько народні пісні дуже любить, то она їх єму сьпіває.

Оживлене, з яким они обоє розмовляли, було терном в очах Горецких. Пані Горецка ледви відповідала на питаня доматорки, она була зла, що кавалер не займає ся еї донькою; Ольга була заздрісна на Марию, а Денис ледво міг всидіти на стільци, так єго все дразнили слова: „народність, нарід, ідея“, яких Орест уживав; отже з утїхою повитали они конець вечері, бо знали, що Галицкий зараз поїде.

Небавом почали прощати ся, Орест подав Марії руку і сказав: — До скорого побаченя!

Она відповіла: — Не забудьте за книжки.

В кілька хвиль виїхав візок з Галицким й Орестом з подвіря Ліcковских.

II.

Ніч була ясна погідна. Місяць, осьвічував фантастично цїлу околицю, оповиваючи еї якимсь загадочним, казочним серпанком. Понад рікою піднимала ся густа мрака, котру й місяцеви тяжко було продерти. Орест упоював ся красою літньої ночі; єму захотїло ся сьпівати і він півголосом завів ту пісню, котру Мария перший раз сьпівала. Галицкий вторував єму; тихо полила ся пісня в теплу ясну ніч. Оба молодції були в якімсь поетичнім настрою, споводованім красою окружаючої їх природи. Сьпіваючи виливали свої чутя в сумних, тужливих мельодиях.

За півтора години були коло Орестової оселї. Орест злїз з воза, запросив Галицкого на другий день до себе і пішов улицею до своєї хати.

Дома вже всї спали. Орест перелїз тихо через замкнену браму, застукав до стайнї, паробки єму отворили, і він не хотячи будити домашних, вилїз там на під на сїно спати. Але сон довго єго не брав ся, ріжні думки томили молодого хлопця, не даючи єму заснути; аж над ранком задрімав трохи.

Проснувши ся побачив, що пора була вже не рана, бо в стайни вже не було нікого. Злїз з поду, і пішов просто до кухнї, де дівчина обмивала вже склянки від кави. Умив ся там і увійшов до комнати. Батька не було дома, мати й сестра сиділи коло стола і шили.

— Добрий день вам — сказав Орест весело, цїлуючи маму в руку.

— Де ти вчера був, що так пізно вернув ся? — запитала мати.

— Де я був, що я бачив, сего не зможу оповісти, бо бачив я там богато краси, як ще нїколи — відповів Орест з патосом.

— Іди, іди ти збиточнику; вже нас знов піддурити хочеш — сказала мати дивлячь гордо на вродливого сина. Він сїв коло сестри і почав обзирати еї роботу. Она вишивала народний стрій.

— Гарний твій стрій буде, але все не такий, який я вчера у одної панни бачив. Такий був би й тобі до лиця, Меланю.

— Ти гадаєш, що як тобі подобав ся, то вже всїм подобати ся мусить — відповіла Меланя — я навіть не допитую ся, хто тота панна, бо знаю, що ти менї не скажеш.

Мати встала і пішла до кухнї.

— Сестричко — почав Орест — сестро моя, я тебе все любив і поважав твій розум, тож і тепер розкажу тобі, що менї вчера лучило ся.

І почав їй оповідати про свою стрічу в лїсї, про Маринї запросини, еї розмову, сьпів та й про те, що дав Марії слово, принести їй книжок.

— Дивись, братчику, щоби ти не впав в яку сїтку. Я бою ся, щоби ти в ній не залюбив ся, бо потому що буде?

— Оженю ся з нею, коли она лиш схоче за мене вийти.

— То вже аж так далеко дійшло! Ой братчику, коби се лиш на добре вийшло.

— Я так хотів би, щоби ти з нею познакомила ся, бо тоді сказала би ти, що з нею я певно був би щасливий.

— Се правда, що й я хотїла би з нею познакомити ся, аби побачити тую, що мого студеного брата очарувала.

— Як піду до них, то буду розпитувати ся, з ким они жиють, куда їздять; може де на якій забаві, або на якім празнику ми могли би побачити ся.

Прихід матери перервав їх довірочну розмову.

Над вечером прийшов Галицкий до Ореста. Увійшовши на подвіре, побачив через паркан, що в саді сиділа на лавці гарна, молода панна, а округ неї на траві купа селяньских

конґресі в Констанці, де були антиавстрийскі демонстрациї, сенат черновецкого унiверситету по докладнім слідстві удiлив тим студентам нагану. За те недокінчений правник барон Юрий Василько осьмілює ся в парляменті говорити, що в тій нагані не бачить найменьшої льоґіки. Професори, каже, що учать правничих наук, що учать фільозофії, забувають основні понятя не то льоґіки, але найпростійшого природного людского розуму. Таким то нараз розумним, зробив ся пан барон. А треба знати, що тих студентів судили також професори, явні політичні прихильники Волохів!

Нас та справа обходить лише о стілько, що вважаємо своїм обовязком взяти в оборону повагу черновецкого університету супротив напасти молодого дідича з Бергомету, у котрого волоский шовінізм заступає всю освіту і знанє житя. Більше обходить нас Русинів то, що барон Василько наговорив о деяких справах руских. І так сказав він, що коли-б в Чернівцях заложено руску ґімназию, а не заведено тут рівночасно волоскої ґімназиї, то се був би удар для Волохів. Заслугу заложеня волоскої ґімназиї в Сучаві приписує барон Василько „волоскому" фондови релиґійному, забуваючи притім, що той православний фонд релиґійний єсть так волоский як і руский і що він рускої ґімназиї не заложив, тілько волоску. Опираючись на тім, бар. Василько не стерпів би в Чернівцях рускої ґімназиї без волоскої. Ми розуміємо ту загорілість, котра, коли вже приневолена часом противникови уступити, то при тій нагоді бажає хоч для себе щось здобути. Принципіяльно, як сказав п. посол, Волохи не мають нічого против рускої ґімназиї — але як же ті Волохи розуміють стараня Русинів! Сам барон Юрий Василько сказав в парляменті дослова таку нісенітницю при тім, як говорив о гнетеню народностий: „Православно-волоске, а в остатних часах і руске населенє служить за іграшку людям що хотять заспокоїти особисті ціли; ба! в остатних часах трафило ся навіть, що з місця, з котрого повинно проповідувати ся мир і любов, кинено найтяжші підозріня на руске населенє" Тут мав бесідник на думці знаний виступ архимандрита Чунерковича против Купчанківскої аґітациї. Значить, зовсім коректний вчинок управителя дієцезиї називає пан Василько киданєм підозріня на руске населенє? — і як всі Волохи, так і він, настілько не цікаві пізнати наші народні змаганя, що таку нісенітницю важать ся говорити в парляменті. І в тім разі нельояльне поступованє москвофільских аґентів старав ся бар. Василько заслонити своєю великою льояльностию супротив Австриї. В тій цїли кинув ся навіть на градский університет, де на его думку декотрі студенти мали показати ся нельояльними, але й дістав же за те добру відправу від градского сенату університетского, котрий бар. Василька назвав без пардону клеветником і брехуном. Виходить, що після румунізаторскої льоґіки треба на всіх і все накинути ся, щоб тілько волоска правда була горою. Такі провідники не заведуть свого народу далеко, а вже зовсїм не повинні від Русинів ждати прихильности і вирозумілости супротив себе.

Перегляд політичний.

— Болгарска депутация, котра має на гріб царя Александра III. зложити золотий вінець, вже приїхала до Петербурга. З того, що та депутация стала можливою аж по ріжних інтервенциях і великих трудностях, заключають в Софії, що сим зроблений вже початок для помиреня Болгариї з Росиєю. Тепер приготовляють ся на балканьскім півострові такі значучі зміни, що Росия має в тім великий интерес, щоби жити з Болгариєю в порозуміню. Тому на чолї депутациї є митрополит Климентій з Тірнови, особа в Росиї дуже симпатична. Вінець, що має бути зложений на гробі Александра III., виготовлений в Москві за ціну 30.000 франків. Орґан Стамбулова „Свобода" заявляє, що депутация дістала наказ уставляти ся о слідуючі „условія" помиреня: 1) князь Фердинанд з родиною переступає на православіє; 2) заграниччна політика має провадити ся після указів петербурского кабінету; 3) має ся заключити воєнний договір, після котрого Болгария ставляє своє війско Росиї на випадок війни до розпорядимости; 4) для забезпеки, що той договір буде дійстно переведений, мають місця міністра війни, командантів девізий і полків бути обсаджені російскими офіцирами. Після заявленя „Свободи" болгарске правительство приняло ті условія під условієм, що Росия узнасть князя Фердинанда князем Болгариї і постарає ся о се у других держав. Тим заявленєм „Свобода" стоять напротив слова Цанкова, котрий ворожить депутациї фіяско і називає стараня москвофілів болгарских комедиєю.

— Сербске міністерство Сіміча уступило. Нового кабінету ще не зложено.

— Італійский парлямент є тепер видовищем великих скандалів. Против президента міністрів Кріспіого виступив проводир опозициї Кавальоті з тяжкими закидами, іменно що Кріспі яко міністер окрадав Італію в найпоганійший спосіб, що брав від ріжних банків хабарі за те, щоби дивив ся на їх надужитя крізь пальці, що вкінци постарав ся за гроші, от як знаному обманцеви панамскому Герцови за 50.000 франків, о ордери. Тому то зажадав депутований Бовіо, щоби сю справу розслїджено, аби вже раз знати, чи той Кавальоті обчернює Кріспіого чи Кріспі є справді обманцем. Але більшість палати не пристала на те по заявленю Кріспіого, що він не позволить слідити своєї минувшини. Тоді оголосив Кавальоті в своїм орґані ріжні документи, котрі доказують закиди роблені Кріспіому а надто подав дня 3-го с. м. скаргу против Кріспіого о обманьство.

— Ми вже раз доносили о зміні міністерства анґлійского. Тепер вже уложено цїлий кабінет, що складає ся з 18 членів. „Daily Graphic" заявляє, що нове міністерство зложено з мужів богатих, здібних і впливових. Велике значінє приписують іменованю Курзона підсекретарем стану в міністерстві заграничних справ, котрий отже в палаті послів буде репрезентувати заграничну політику кабінету. Курзон знає дуже добре всхід, особливо середну Азию, про котру сам писав, і належить до тих, що уважають посуванє Росиї в Азию грізним для Анґлії. Нові міністри одержали вже свої урядові печатки, а уступивших міністрів відзначила королева ордерами. В палаті панів заявив президент нового кабінету Сальсбері, що першою задачею его буде розвязанє палати послів, котре мабуть наступить дня 8-го липня. Нові вибори мали би відбути ся ще сего місяця.

— Про хіньскі позички доносить Daily Chronicle, що директор хіньских цлів, Лі-гунґ-чанґ умовив ся з фирмою Ротшільда що-до хіньскої позички в сумі 400 міліонів зр., котрі би видано в Льондоні, Берлині і Парижи. Одну часть позички мають ужити до збудованя зелїзниці хіньскої, котрої доход разом з доходом кількох пристаний дає достаточну запоруку. — З Петербурга і Льондону доносять, що позичка хіньско-російска вже заключена. Она буде виносити 900 до 1200 міліонів марок.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 5. липня 1895. р.

Від видавництва. З причини завтрішного сьвята видаємо нині подвійне число Буковини. Додаток видамо з слідуючим числом.

дівчат з митєм в руках. Орест вийшов єму на стрічу і сказав:

— Ходіть, поведу вас до моєї сестри, хочу, щоби ви застали єї коло роботи.

Отворив фіртку і впровадив гостя до саду. Меланя увидївши їх встала і відповіла чемно на повитанє Галицкого. Всі троє розмовляли о народній просьвіті, а Галицкий не мав слів, щоби виповісти Меланї свій подив за єї так користну діяльність коло сільских дітий, котрі на кожде запитанє чемно відповідали. Нарешті розпустила Меланя свої учениці і попросила гостя до хати. Галицкий з'єднав собі прихильність панотця і пані-матки так скоро, що они просили его в кождий час до них навідувати ся.

Пізненько попрощав Галицкий гостинних доматорів. Орест відпровадив єго кусень дороги й запитав, чи не має що переказати до своєї суджен ої. На здивованє Галицкого відповів Орест, що він гадає завтра понести Мариї приречені книжки, то може при тій нагоді побачить панну Радоску і передасть їй поклін від судженого.

Галицкий усьміхнув ся незначно і переказав щирий поклін до Емілії.

III.

На другий день по обіді причепурив ся Орест на добре. Побачивши, що він завязує свою найкрасшу краватку, запитала сестра, куди то він гадає йти.

— Щастю на стрічу — відповів Орест веселим голосом.

— Ой брате, брате, то зле з огнем жартувати, — сказала сестра поважно. — Дивись, щоби тобі якесь лихо не притрафило ся.

— Сестричко, Меласю дорога, не страхай хоч ти мене! Коли-б ти знала, що в моїм серцю діє ся, то не говорила би таке.

— Ти якось змінив ся, брате мій, але ти вже маєш розум — жартувала Меланя, обіймив ши брата за шию.

Він поцілував єї в чоло, сказав „прощай", взяв пакунок книжок під паху, паличку в руки і пішов.

Ідучи майже землї не чув під собою, так тїшив ся стрічею з Мариєю; тілько бояв ся дуже застати в неї Дениса або Ольгу, що робили на него дуже немиле враженє. Сестра ще гірше, як брат. Ореста дражнив той саркастичний тон, який у всїх словах Дениса пробивав ся, єму здавало ся, що сей панич мусить єму колись якусь неприємність заподіяти. А Ольга була Орестови через те противна, що говорила так на пів по німецки, грала голосно та наслідувала манєри великого сьвіта. Роздумуючи так, прийшов Орест над Днїстер, через котрий треба було перевозити ся, щоби на другий бік дістати ся. На березї не було видко живої души. Всї були в поли занятї роботою. Орест ішов вадовж берегом і дивив ся пильно наокруг себе, чи не знайде кого, щоби міг з ним на буковиньский бік перевезти ся. Нараз побачив гарну дівчину, що начерпувала коновкою води з Днїстра.

— Чи не закликала-б ти свого тата, щоби мене на тамтой бік перевіз, — сказав Орест до неї.

— Дяді нема дома, але як хочете, то я вас сама перевезу — відповіла дівчина.

— А ти умієш?

— Та відай умію; як би не уміла, то не брала би ся. От сїдайте лиш в човен, я зараз принесу з дому весло, тай перевезу.

Дівчина побігла з коновкою і за хвильку вернула ся з веслом в руках.

Граціозно відбила човен від берега і пустила ся на воду. Орест подивляв єї сильні, але при тім принадні рухи і тую верву, з якою она човен провадила.

— О, я нераз перевожу панни і панича нашого єгомосця. Они не боять ся зі мною перевозити ся — сказала дівчина, щоби похвалити ся своєю вправою.

— А они куди йдуть? — запитав Орест.

— Туди до пана Ліскoвеского; там є дуже гарна панна, і єї я нераз перевожу, она так красно по нашому вбирає ся, та така добра: через цїлу дорогу зі мною балакає. — говорила дівчина.

Орест був би єї за єї слова поцїлував, єму здавало ся, що чує похвалу самого себе.

(Дальше буде).

Новий галицкий закон шкільний о надзорі шкільнім, ухвалений на остатній сесії галицкого сойму, одержав уже цісарску санкцию.

Ново-іменовані властителї полків. Цісар іменував: Йосифа Ватека властителем 30-го (львівского) полку піхоти, Едварда Гандель-Мацетіого властителем 40-ого п. п., Євгена бар. Альборіого, команданта корпусу в Кракові, властителем 89-ого п. п., Теодора Ґальґочіого, команданта корпусу в Сибінї, властителем 13-ого полку гузарів, Отона бар. Ґаґерна властителем 12-ого полку піхоти і Альфреда Кропачека властителем 4-ого полку артилерії корпусної.

З черновецкого унїверситету. З кінцем сего місяця покидає черновецкий унїверситет довголїтний професор німецкого права, правительственний радник др. Фридрих Шулер-Ліблой, переходячи в пенсию. Від заснованя черновецкого унїверситету був др. Шулер-Ліблой тут професором і завсїгди був отвертим і щирим приятелем молодїжи. З вдячности за опіку задумують унїверситетскі студенти устроїти в его честь комерс.

Товариство буковиньских лікарів відбуде дня 9-го липня с. р. засїдане з слїдуючим порядком дневним: 1) Перечитанє протоколу з послїдного засїданя; 2) дальша нарада і рішенє в справі добродїйного інститута для бук. лїкарів.

Іспит зрілости при черновецкій реальній школї відбув ся в днях 1-го до 3-го липня с. р. З 14 публичних учеників і 2 екстернїстів здало іспит 10 (між тими 2 з відзначенем), 3 репробовано на 6 неділь, а 3 на рік.

Комітет інтернату для учеників ц, к. семинарії учительскої в Самборі розписує конкурс в цїли приміщеня в нім 100 учеників в роцї 1895/6 під слїдуючими условями: 1) Комітет бурси прийме 90 кандидатів найбіднїйших за місячною доплатою по 3 зр. в готівцї з гори і забезпечує їм мешканє, харч, услугу, сьвітло, пранє і книжки шкільні, а також старанний надзір родительский. 2) Крім того прийме комітет 10 учеників за повною оплатою по 12 зр. місячно з гори. 3) Поданя о принятє до бурси треба вносити на руки Дирекциї ц. к. Семинариї в Самборі найдальше до кінця липня с. р., до котрих треба долучити: а) сьвідоцтво убожества, б) послїдне сьвідоцтво шкільне, що найменьше з добрим успіхом, в) метрику родженя, г) деклярацию потверджену начальником громади і урядом парохіяльним на протяг цїлого року шкільного, в наслїдок котрої обовязані будуть платити точно що місяця з гори повисше сказану оплату і дати синам 4 пари біля, 4 простирала, 4 пішви, 6 хустинок до носа, 4 ручники, 2 пари чобіт в добрім станї, вкінци сїнник, покривало і два нові одіня. Все білє має бути назначене. 4) Ученики курсу приготовляючого будуть приняті поки-що провізорично аж до зложеня іспиту вступного і виказаня добрими поступами в науцї в часї одного місяця, чи суть відповідно приспособлені до користаня з наук їм подаваних. Наколиб оказало ся по першім місяци, що ученики курсу суть невідповідно приспособлені і не роблять поступів, будуть видалені з інтернату, а на їх місце прийме комітет гіднїйших. 5) Вкінци оплачують родичі принятого до бурси питомця 1 зр. з гори на цїлий рік за знищенє інвентаря. — З комітету бурси для кандидатів Семинариї учительскої. В Самборі 30-го червня 1895. — *Керекярто.*

Parlamentär, москвофільска часопись у Відни, перестала виходити, бо не мала передплатників. Видко, як штучно була піддержувана посторонною помочию.

Нема холєри. Деякі галицкі ґазети подали вість, що в Подґуржу і в борщівскім повітї були два випадки холєри. Тепер же урядова Gazeta Lwowska простує ту вість, бо смерть в тих двох випадках не наступила в наслїдок холєри.

З'їзд правничих товариств в Станїславові зачав ся дня 29-го червня с. р. при участи 300 делеґатів. Президент окружного суду Хоржемский повитав зібранє трикратним „многая лїта" в честь цісаря, котре зібрані з одушевленем повторяли. Предсїдателем вибрано президента висшого краевого суду у Львові Тхоржицкого, а сей покликав на своїх заступників Коритовского, заступника президента галицкої дирекциї фінансової, проф. унїверситету др-а Баласича і президента окружного суду Хоржемского. Секретарями вибрано судового ад'юнкта Левандовского і коціпієнта др-а Юркевича. Зачали ся відчити. Перший відчит мав проф. др. Баласич про новий цивільний процес, а потім проф Стебельский про позитивізм в карнім праві. Того самого дня пополудни мали відчити др. Гензель і др. Цінс про ріжні питаня з карного процесу. Вечером відбула ся велика вечера в сали театральній. Дальші наради відложено на слїдуючий день.

Руско-народний „Союз" в Mt. Carmel, Pa. (Box. 599.) в Америцї просить нас о поміщенє сего письма: „Від 1. липня с. р. буде виходити часопись руска в Шамокін Па, котра будучи орґаном нашого тов. „Руский народний Союз в Америцї" буде мати на цїли в першій лїнії орґанїзацию нашого робучого народа. Буде заступати его справи у всїх напрямах, маючи все на оцї і духову і материяльну лучність з батьківщиною. Понеже ми на разї ще надто слабі, щоби могли здобутись на таку часопись як польский „Przegląd emigracyjny", а така часопись конечна зі взгляду на орґанїзацию народу на чужинї і зі взгляду конечної лучности того народу з батьківщиною — хочемо ми на разї заступити сей недостаток нашою часописию, але хотїли-би ми, щоби загал наших братів на батьківщинї щиро заняв ся сею справою — читаючи нашу часопись і подаючи нам докладні інформациї з руху еміґрацийного, котрий нинї став найважнїйшою економічно-суспільною справою в Галичинї.

Перше число нашої часописи, що вийде около 1. липня с. р. подасть проґрамові точки і близші інформациї що-до редакциї і адмінїстрациї нашої часописи.

О. І. Констанкевич, в Шамокінї Па. *О. Н. Дмитрів* в Монт Кармель Па.

З статистики міста Станїславова. Перед 38 роками після конскрипциї з 1858 року, числив Станїслав 11.782 мешканцїв без військової залоги, а то: 3610 або 30 проц. римо-католиків, 1085 або 9 прц. греко-католиків, 6920 або 59 прц. жидів і около 2 прц. иньших віроісповідань. Після конскрипциї з 1890 р. було в Станїславові 20.345 мешканцїв без військової залоги, а то: 5723 або 28 прц. римо-католиків, 2609 або 13 прц. греко-католиків та 11.743 або 57 прц. жидів.

Кромішна тьма. Наші читачі припімнуть собі історию про сїм корців срібла, котра заґікавила цїле Покутє а передовсїм повіт снятиньский. Тепер сю історию розяснила карна розправа. Авторкою єї була Юлїя Глушкова, ворожка селяньска в Рожнові. Она то при помочи трех помічників — Ів. Сулятицкого, Сеньчука і Тарабаса, котрі дїлили ся з нею заробком, видурювала від темних людий великі суми готівкою або дарунками на „окуп чорта", що стеріг закопаних скарбів. Між иньшими зруйнував ся учитель народний Кобієвич з Трійци враз з жінкою, мельник Мінїх видав кілька тисяч золотих, а жид Менаше Шпербер з Цуцулина заплатив кілька сот зр. за перекупленє чорта, (котрий після запевнюваня Глушкової має бути антисемітом) а за порцию чудотворної води для видобутя скарбу дав „обниженy" цїну 50 зр.; вкінци кількох бідаків в надїї на скарб, стратили цїлий маєток. Один селянин Марчук помер опісля з голоду. В додатку деякі — як от Мінїх — пересидїли у вязници.. Завдяки жандармериї викрито хитре обманьство. Трибунал присяжних по переведеній розправі засудив Глушкову на пять а Сулятицкого на чотири роки вязницї. (Сеньчука і Тарабаса увільнено лише більшостию одного голосу).

Страйк цегольників у Львові вже скінчив ся; робітники вернули в середу до роботи.

Великі огнї. В Глинянах вибух великий огонь і знищив звиш 200 будинків, між ними приходство. Огонь був підложений. — В Бросківцях, на Буковинї, згорів паровий млин з машинами і знарядами. Обезпечена шкода виносить 10.000 зр. — Місточко Гелїляни згоріло цїлковито. Чотириста родин стратили свій маєток.

Непоправний. Перед кількома днями скінчила ся у Львові перед судиями присяжних розправа против Івана Смольницкого і товаришів, обжалованих о убийство в Зубри, повіта львівского. В тій розправі одного з обжалованих, Йосифа Смольницкого, цїлком увільнено. Але в коротким часї показало ся, який з него пташок. В Зубри сими днями в ночи переходив двірским полем син тамошного посесора і побачив, як злодїй крав конюшину. Підійшов его з заду і вхопив рукою за карк; злодїй відвернув ся, добув ножа і пхнув ним молодого чоловіка в груди. Розпочала ся серед темної ночи борба на житє і смерть, в котрій відважний молодець, видячи перевагу по сторонї злодїя, добув револьвер і стрілив. Злочинець упав без житя, а коли принесено з двора сьвітло, пізнано в убитім випущеного перед кількома днями з слїдчої вязницї Йосифа Смольницкого.

Жертви грому. Минувшого тижня сапали в Карлові, снятиньского повіта, шість господарі кукурузу. Около 4-ої з полудня почало гриміти й блискати і пустив ся дощ. Робітники кинули ся бігцем до своїх річий, яких 50 кроків. Перший добіг Дмитро Івана Кейван, 24-лїтний господар, вислужений вояк, хлоп як дуб, взорець чесноти член „Просьвіти" і читальнї — і лише схилив ся по парасоль — перевернув ся і на місци скінчив. Замітна річ, що другі не виділи блиску анї гримоту коло него. — В Топорівцях, в повітї городеньскім, дня 19-го червня грім убив в хатї 18-лїтну дївчину, як небога шила собі виправу весільну, а єї матїр спаралїзував.

Нещасна пригода. Хлопчик вижницкого крамаря Ґотлїба впав в котел з горячою водою і помер в наслїдок попареня.

25 осіб попарило ся. В Штульвайсенбурґу на Угорщинї хотїло 40 селян бачити купіль парову. Економ Франц Паль показував їм все і отворив курок паровий, так що пара вибухала з рурки. Хоч люди кричали, щоби закрутив курок, він его ще й більше розкрутив, так що курок пук і пара з великою сулою вибухала і наповнила цїлу комнату. Задля пари не можна було знайти дверий, аж на крик людий хтось з надвору отворив двері. 25 осіб страшно попарило ся. Против Паля провадить ся карне слїдство, бо підозрівають злочиньство.

За чверть мілїона зр. продав Дреколь, шеф знаної у Відни фірми моднярскої, свій маґазин одній францускій спілцї. Ще один рік він буде мати заряд, за що дістане заплату — 35.000 зр.! Можна з сего собі виснувати, кілько той маґазин зарабляє річно на... примхах жіночих.

Не має щастя парохід німецкий „Hyon". Перший раз виїхав дня 22-го жовтня 1892 з 19 особами яко залогою до Ню - Йорку. Вже 24-го жовтня трафив ся ему перший нещасливий випадок, один матрос впав у воду і помимо всякого ратунку щез без слїду. Серед великих бур приїхав „Hyon" дня 15-го лютого до Ню - Йорку, а відтам відїхав до Батавії з нафтою. Лише виїхав на море, настала велика буря, котра чим раз змагала ся і принесла з собою таку студінь, що за короткий час поклад і линви були покриті грубою верствою леду. Всї вітрила пірвали ся, ратункові човна розбили ся, а парохід ледви удержав рівновагу. Залога цїлий час мусїла тяжко працювати і відморозила собі руки і ноги. Одинайцять осіб стало нездібними до працї. Коли парохід дня 2-го марта приїхав в пристань, натрафив на мілину і пошкодив ся дуже. Залогу відвезено до шпиталю, богатьох з них оперовано. Аж дня 31-го мая можна було продовжити їзду, але зараз таки при відїздї натрафив „Hyon" знов на мілину і треба було часть товару викинути. Вернув „Hyon" до Ню - Йорку до направи, але й на сїй дорозї притрафило ся ему нещастє, бо начальник парохода помер в наслїдок страшної працї.

Фундация ім. Карнота. Щоби почтити память бувшого президента францускої републики Карнота, францускі дами збирають складки — доси зібрали 375.000 франків, з котрих 11.000 франків річної ренти мають бути роздані дня 24-го червня, яко в день убийства Карнота, 55 убогим вдовам по 200 франків.

Премія за средство против холєри. Францускі медициньскі ґазети повідомляють лікарів всїх країв і народностий, що в париской academie de sciences лежать 100.000 франків, призначені на премію для того, хто „знайде средство против азиятскої холєри в більшости випадків“ або „вкаже в явний спосіб на причини азиятскої холєри, так щоби противдїлане тим причинам зупинило холєру“, або знайде „профіляктичне против холєри средство, на стілько вірне і успішне, як бацилля против віспи“.

Хлїб даром. Сю ориґінальну гадку піднїс в Revue blanche молодий денникар, Віктор Барікан. Опіка поліциї над безпечностию, сторож огнева, опіка над здоровлєм, виховане, що найменьше елементарне, все се є вже власностию загалу. Коли-ж до него належать уже корм духовний, чому не мав би належати й корм тїлесний? чи голод не є грізнїйший в наслїдках загально-людских для цїлої людскости? Такими питанями займав ся Барікан і радить, щоби міста приняли на спільний кошт буджет хлїбовий. Пекарі лишили би ся в своїх склепах; тілько замість давати хлїб як тепер за гроші, давали би кождому даром, а гроші брали би собі з міскої каси. Такий проєкт Барікана. Що-до переведеня проєкту гадає Барікан, що буджет хлїбовий міг би бути покритий добровільними складками, на які мешканцї міста, кождий по своїй спромowности, записували би ся. Контролю над скількостию роздаваного хлїба треба би провадити на підставі скількости муки, виданої пекареви зі складу міского.

Гамбурский скарб срібний. Гамбурский сенат одержав тепер від членів деяких родин аристократичних дорогий скарб. З початком сего століття мусїли батьки того міста з превеликим жалем часть срібних посудинів, з котрого сенатори їли і пили при торжественних пирах, продати, щоби дістати гроші, котрих їм тоді не доставало. Перед роком зійшли ся потомки вісїмдесятьох старих родин сенаторских і рішили справити наново таку посудину. Зачали збирати гроші і тепер вже місто має срібну посудину на 90 осіб. На кождій судинї вир'зано гамбурский герб, імя родини і герб єї, а навіть рік, коли найстарший член тої родини зістав вибраним до ради. Найстарше число є рік 1299 і належить родинї Шелє. Коли тепер при кілїйских торжествах цїсар Вільгельм був в Гамбурзї, перший раз уживано се нове начинє.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Хеб, 5. липня. Хебска комната торговельна рішила вислати до Пленера письмо, в котрім каже, що хоч мотиви уступленя єго узнає, але має надїю, що він позволить себе знов поставити кандидатом на посла; вкінци висказує єму своє повне довірє.

Білгород, 5. липня. Стараня Сіміча о зложенє коаліцийного кабінету анї не повелись, анї не розбили ся ще.

К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без працї, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленько. „Іфіґенія в Тавриді", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1	20
— Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українского народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

Ціна збіжа і других продуктів.

—o—

Львів, 3. липня 1895.

	від	до
Пшениця	7·75	8·25
Жито	6·—	6·25
Ячмінь	5·25	6·30
Овес	5·70	6 50
Ріпак	8·25	8·75
Горох	6·50	9.50
Вика	5·—	5·50
Льнянка	0.—	0·—
Біб	0·—	0·—
Бобик	4·70	5·20
Гречка	8·25	8.75
Конюшина червона	0·—	0·—
Конюшина біла	0·—	0·—
Конюшина шведска	0·—	0·—
Кмин	0·—	0·—
Аниж	0·—	0·—
Кукуруза	0·—	0·—

Хміль —·— до —·— зр. за 56 кільо

у Львові, оковита за 10.000 літрів 14·— 14 50

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.